

Diari de Viatge

**als campaments de persones refugiades
Sahrauís de Tindouf**

Març del 2023

Ajuntament de Lleida

Foto extreta de: sensibilizarte.ning.com/profiles/blogs/sahara

"Amb una sola mà no es pot aplaudir"¹
(proverbi sahrauí)

Aquesta dita l'explica Abdullah Arabi, representant del Front Polisari a Madrid, i serveix per explicar que és impossible assolir els objectius del poble sahrauí sense l'esforç i la lluita de tot un poble.

¹ Diari Público: <https://www.publico.es/internacional/diez-refranes-sahara-libre.html>

Índex

Últims detalls.....	5
Algunes informacions – ¿On anem?.....	6
Agenda:	
- Activitat 1.....	8
o Context històric	
- Activitat 2	10
o Dia Internacional de la Dona i la Nena en la ciència	
- Activitat 3	12
o Situació actual	
- Activitat 4.....	15
o Els camps de persones refugiades	
- Activitat 5.....	17
o Salut	
- Activitat 6.....	18
o Educació	
- Activitat 7.....	19
o Els nens i les nenes	
- Activitat 8.....	20
o Les persones refugiades al Món	
- Activitat 9.....	21
o La cooperació internacional	
- Activitat 10.....	23
o Contactes	
- Activitat 11.....	24
o Reflexionem	

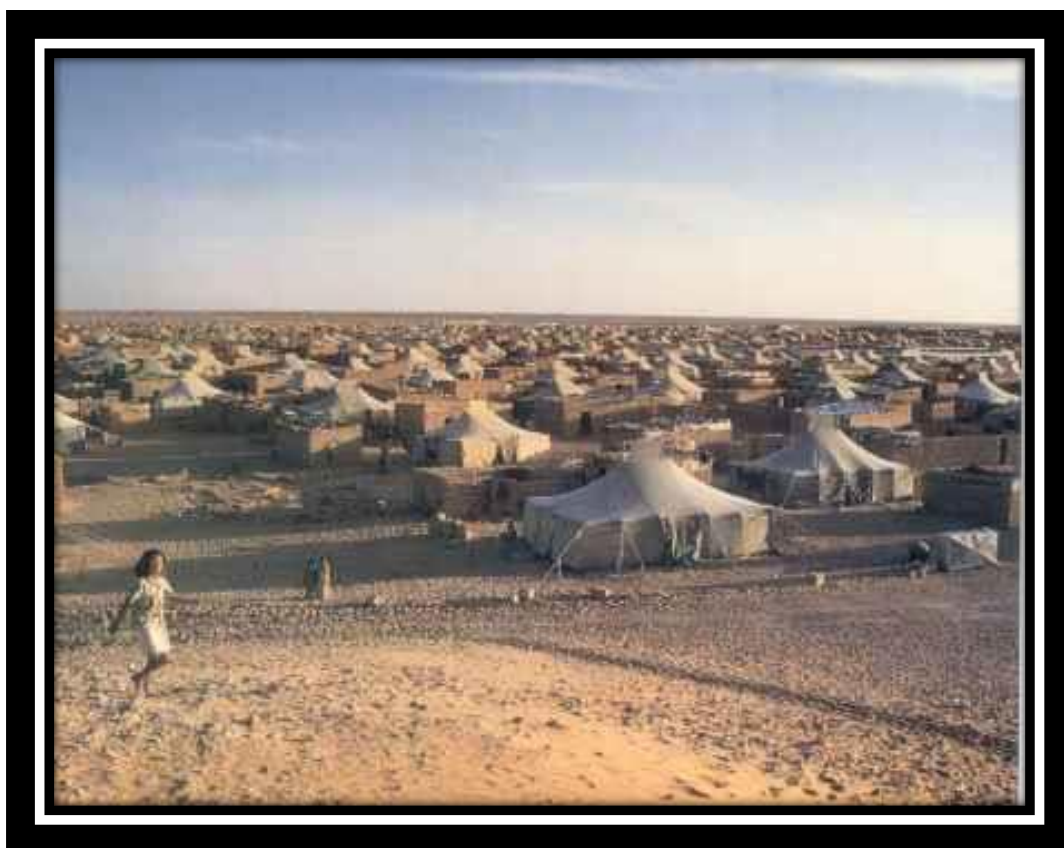

Foto Campaments sahrauís

Extret de: 4.bp.blogspot.com/.../sahara+campamentos.jpg

Últims detalls

¿Ja tens la motxilla apunt? ¿Et falta preparar alguna cosa abans de marxar? Pensa realment què pots necessitar i què no, i ànims que ja tenim el vol a sobre!!

Algunes informacions

¿On anem?

Per arribar a Tindouf des de Barcelona, farem escala a Alger, la capital de l'estat d'Algèria

Barcelona – Alger (A)

Alger(A) – Tindouf (B)

[illegible]

AGENDA

❖ Context històric

1884: Comença l'ocupació espanyola del Sàhara Occidental

1970: L'ONU insta Espanya a celebrar el referèndum d'autodeterminació del Sàhara

1974: Acord secret entre el Marroc i Mauritània per a repartir-se el Sàhara Occidental. El Front Polisari incrementa les accions armades.

1975: L'exèrcit espanyol abandona el Sàhara i alhora el Marroc inicia la Marxa Verda (marxa de civils acompanyats de l'exèrcit) i l'ocupa. Milers de sahrauís fugen dels bombardeigs marroquins i es refugien en el desert algerià, a prop de Tindouf. És aquí on es creen camps de refugiats on encara avui viu la població sahrauí que va fugir

1976: El Front Polisari proclama la República Àrab - Sahrauí Democràtica (RASD). Comença la Guerra del Sàhara

1988: El Marroc i el Front Polisari accepten el Pla de Pau de l'ONU, que preveu la celebració d'un referèndum d'autodeterminació. A partir d'aquests moments el Marroc porta milers de colons als territoris ocupats per tal d'assegurar-se la victòria en el futur referèndum. El Front Polisari no accepta que els colons puguin votar i proposa que votin la gent que està en l'últim cens que va fer Espanya

2005: Esclata una Intifada sahrauí a l'Aaiun i aquesta revolta popular s'estén a altres regions ocupades pel Marroc

2005-2010: Continuen les converses organitzades per la ONU entre el Front Polisari i el govern del Marroc. El Marroc proposa una autonomia per el territori ocupat de Sàhara i el Front Polisari es manté fer en la demanda d'un referèndum d'autodeterminació, a on hi hagin tres opcions (Autònoma, independència i estatuts actual)

Novembre 2010: L'exèrcit i la policia marroquina assalten el campament sahrauí de les afores d'Alaiun, Milers de persones estaven en AQUEST campament per protestar per els condicions de vida en què és veuen sotmesos a els sahrauís que viuen a els Territoris ocupats, a partir d 'aquí s'encén una cruel Repressió i 1 bloqueig informatiu que fa que és tanqui l'entrada a Tots els periodistes.

2011: L'adopció de la resolució 1979, que s'estén per un any el mandat de la Missió de Nacions Unides pel Referèndum en el Sàhara Occidental (MINURSO).

2012: El mes de març, el Front Polisari i el Marroc mantenen, a Nova York, la 9a nova ronda de conversacions informals sobre el futur del Sàhara Occidental sense cap acostament. Han acordat seguir amb les reunions a Europa al mes de juny.

Adopció de la resolució 2044, que s'estén per un any el mandat de la MINURSO.

2016-2018: Acatant les dues sentències del Tribunal Superior de Justícia Europeu, del 16 de desembre de 2016 i del 27 de febrer de 2018, a les quals s'afirma que el territori del Sàhara Occidental és un territori separat i diferent del Regne de Marroc i per tant no es pot establir cap tipus de conveni o tractat comercial entre la Unió Europea i el Marroc, que inclogui el territori del Sàhara Occidental.

Després de la invasió del campament de protesta, la situació als territoris ocupats es convulsa i incerta, ja que les autoritats marroquines han optat per una política de censura que no ens deixa saber el que realment està passant. Alguns cooperants internacionals afirmen que a partir del desmantellament del campament va començar una cruel repressió protagonitzada pels colons marroquins junt amb el seu exercit i la seva policia. Mentrestant als camps de refugiats tot continua com sempre.

Handwriting practice lines consisting of 40 sets of three horizontal dashed lines.

❖ Dia Internacional de la Dona i la Nena en la ciencia

El rol que juga la dona en la societat del Sàhara occidental és totalment diferent del de les dones dels països veïns.

La influència de les idees del Front Polisario² i el pes que han tingut en la història del seu país fa que juguin un paper fonamental en molts aspectes, com és en la lluita diplomàtica o en l'educació.

A tots i totes ens sonarà la valentia de l'Aminatu Haidar³, que va estar en una vaga de fam durant un més per poder entrar al seu país.

Hi ha especialistes sobre la temàtica que consideren el Sàhara una societat matriarcal, és a dir, que la dona n'és el seu eix central. T'animem a que, durant aquests dies, observeu i tregeu les teves pròpies conclusions.

² El Front Polisario, o simplement Polisario (acrònim de Front Popular d'Alliberament de Saguia el Hamra i Riu d'Or), és un moviment d'alliberament nacional del Sàhara Occidental, que treballa per acabar amb l'ocupació del Marroc i aconseguir l'autodeterminació del poble sahrauí .

³ Aminatou Haidar, de vegades coneguda simplement per Aminatu o Aminetu és una activista pro sahrauí i dels Drets Humans. A finals de 2009 va ser protagonista de l'conflicte anomenat Cas Aminetu Haidar en què l'activista va estar 32 dies en vaga de fam després de ser expulsada il·legalment d'Aaiun (Extret de Wikipedia https://es.wikipedia.org/wiki/Aminatou_Haidar)

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 30 evenly spaced horizontal black lines across the entire width of the page, typical of standard notebook or legal stationery. There are no margins, text, or other markings present.

❖ Situació actual

Agost 2019:

- ❖ L'ONG Amnistia Internacional ha instat a les autoritats de Marroc a investigar les brutals mesures posades en marxa contra manifestants sahrauís en la localitat de El Aaiún, la capital del Sàhra Occidental, quant celebraven la victòria d'Algèria en la Copa Africana de Nacions el passat 19 de juny.
Les organitzacions han alertat en un comunicat que les forces de seguretat van fer un ús excessiu de la força per a dispersar als i les manifestants, el que va provocar nu sèrie de disturbis evitables. Segons aris testimonis, Sabá Njournali, una dona de 24 anys, va morir després de ser atropellada per dos vehicles de les forces marroquines.
- ❖ La Policia marroquina va impedir per segona vegada a l'advocada madrilenya Cristina Martínez Benítez viatjar a El Aaiún, capital del Sàhra Occidental sota ocupació marroquí, per a assistir com a observadora a un judici contra joves sahrauís.

Setembre 2019:

- ❖ El Ministre d'Assumptes Exteriors, Unió Europea i Cooperació en funcions, Josep Borrell, va mantenir dimarts 24 de setembre una reunió amb el seu homòleg marroquí, Nasser Bourita, en els marges de la 75ª Assemblea General de les Nacions Unides (NNUU) en Nova York.
En la trobada, ambdós ministres han estudiat la situació regional, inclosa la situació al Sàhra Occidental. En aquest sentit, Borrell ha reiterat la posició del Govern de recolzament a la centralitat de l'ONU i la trobada d'una solució a aquesta qüestió.
La reunió entre Borrell i Bourita també ha servit per a constatar la bona marxa de les relacions bilaterals. De fet, Espanya s'ha consolidat com a el primer socí comercial del Marroc.

Novembre 2019:

- ❖ El Ministre d'Assumptes Exteriors, Unió Europea i Cooperació en funcions, Josep Borrell, i el seu homòleg marroquí, Nasser Bourita, van analitzar dimecres 27 de novembre la situació en la zona del Sàhra Occidental.
- ❖ El Front Polisari i el Govern de l'autoproclamada República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD) han titllat aquest dijous 28 de novembre de "injustificades" i "infundades" les advertències del Ministeri d'Assumptes Exteriors espanyol desaconsellant els viatges als campaments sahrauís de Tindouf (Algèria) per amenaces d'atemptats.
En un comunicat, el Polisari ha atribuït l'alerta a Marroc i ha vinculat l'avís espanyol a la visita que el ministre d'Assumptes Exteriors marroquí, Nasser Bourita, va fer aquest dimecres a Madrid.
Per aquest motiu, ha exigit a Espanya "que assumeixi la seva responsabilitat política, legal i moral per a posar fi al procés de descolonització del Sàhra Occidental en lloc de continuar atacant a un poble indefens".
L'advertència emesa per exteriors vincula el risc en Tindouf amb la inestabilitat en el nord de Mali, però en opinió del Polisari, ha estat espanya qui "en complicitat amb Marroc i França, prefabricó les fal·làcies i la existència de l'horror i el perill imminent en els campaments de refugiats sahrauís" que en ocasions anteriors han servit per a "intimidar i obligar a les organitzacions humanitàries a detenir les seves activitats i a retallar el recolzament a les persones refugiades". El Polisari afegeix que "no hi ha absolutament cap base per a tals advertències".
Per al Polisari, "Espanya és la principal causa de tragèdia del poble sahrauí" i ara "continua perjudicant les seves justes reivindicacions i la seva noble lluita" a més "d'evadir la seva responsabilitat".
- ❖ Les diferents entitats solidàries del territori espanyol continuen els seus viatges al Sàhra i es mostren "indignades" enfront l'avís del Ministeri.
- ❖ Un grup de parlamentaris bascos viatja el cap de setmana del 30 de novembre a El Aaiún, amb la finalitat de visitar els territoris ocupats del Sàhra Occidental i reunir-se amb associacions que treballen en defensa dels Drets Humans (DDHH) de la població sahrauí.

Els i les representants de la Càmera basca que van acudir a aquest viatge formen part del "Intergrup parlamentari de Pau i Llibertat per al Poble Sahrauí", dedicat a la defensa de la causa del Sàhara Occidental.

Desembre 2019:

- ❖ Els diputats bascos del "Intergrup Pau i Llibertat per al Poble Sahrauí" expulsats de l'Aaiún per les autoritats marroquines han expressat la preocupació que els suscita "constatar que la anormalitat institucional i administrativa està instal·lada al Sàhara Occidental". Aquesta delegació parlamentària pretenia passar una setmana al Sàhara Occidental, entrevistant-se amb associacions en defensa dels DDHH i també amb membres de el Front Polisari.

Només aterrar a Aaiun el comandant de l'avió els ha comunicat a aquest grup de parlamentaris que no estaven autoritzats a desembarcar de l'avió. La delegació basca va haver de tornar a Gran Canària. No és la primera vegada que un grup de polítics i polítiques espanyols/es es veu obligat a fer mitja volta sense trepitjar tan sols el territori sahrauí. De fet, el més habitual és que això passi gairebé sistemàticament.

Segons el parer del coordinador d'aquesta nova expedició frustrada al Sàhara Occidental, l'actitud del Govern del Marroc cap als que pretenen visitar els territoris ocupats demostra que la situació allà està molt malament, ja que ni tan sols es permet la llibertat de moviment.

L'Intergrup seguirà mostrant una "solidaritat completa" cap al poble saharauí i exigint el seu dret d'autodeterminació i la necessitat que es compleixin les resolucions de l'ONU relacionades amb la seva situació.

Novembre 2020:

- ❖ ⁴L'última agressió contra el poble sahrauí i el greu incompliment de l'acord per part del Marroc, va succeir el 13 de novembre de 2020 en la bretxa il·legal del Guerguerat, zona limítrofa en la part sud del Sàhara Occidental ocupat pel Marroc amb Mauritània.

Les forces armades marroquines violaven deliberadament l'alt-al-foc, atacant a la població civil sahrauí que es manifestava pacíficament en la zona des del 20 d'octubre del mateix any, amb l'objectiu de denunciar les violacions de drets humans, i el saqueig massiu dels recursos naturals del Sàhara Occidental.

Aquesta agressió marroquina va provocar la resposta immediata de l'exèrcit sahrauí. Aquest va actuar en legítima defensa per a protegir els manifestants, tots ells civils i evacuar-los a llocs segurs.

Com a resposta a l'ofensiva militar marroquina, Brahim Gali, president de la RASD, emetia el 14 de novembre de 2020 des de Bir Lehlou un decret en el qual anunciava la fi del compromís amb l'alt-al-foc entre el Front Polisari i el Marroc.

Desembre 2020:

- ❖ El president dels Estats Units, Donald Trump, el 10 de desembre de 2020 proclamava el reconeixement de la sobirania del Regne del Marroc sobre el Sàhara Occidental. Anunciant que el Marroc, després de tres anys de negociació, se sumaria als Acords d'Abraham i començaria a normalitzar les relacions amb Israel.

L'anunci de Trump unilateral i sense precedents – fet a través de Twitter – va posar fi a gairebé trenta anys de suport dels Estats Units a les negociacions liderades per l'ONU. El seu objectiu no era solucionar el conflicte sahrauí, sinó com diuen els analistes, era afegir un país àrab més, a la llista dels quals normalitzen les seves relacions amb Israel. Aquesta decisió va col·locar als Estats Units en desacord amb la majoria de la comunitat internacional, que ràpidament va criticar l'acció dels Estats Units com una violació del dret a l'autodeterminació.

Abril 2021:

- ❖ El 18 d'abril de 2021 Brahim Gali és ingressat a Espanya per raons humanitàries. Va arribar a Logronyo on va romandre ingressat fins al dia 2 de juny. La Sala penal de l'Audiència Nacional va donar carpetada a la querella contra Brahim Gali pel delictes de genocidi. Manuel Ollé, advocat de Brahim Gali, president de la RASD i Secretari General

⁴ Extret de: <https://saharaoccidental.es/historia-del-sahara-occidental/breve-historia-sahara-occidental/>

❖ Els camps de persones refugiades

La població sahrauí dels campaments s'organitzen en **Wilayes** (províncies) i **Daires** (municipis)

Les Wilayes està situades al sud i el sud-est de la província algeriana de Tindouf, es una extensió de terreny controlada per la República Àrabe Sahrauí Democràtica (RASD).

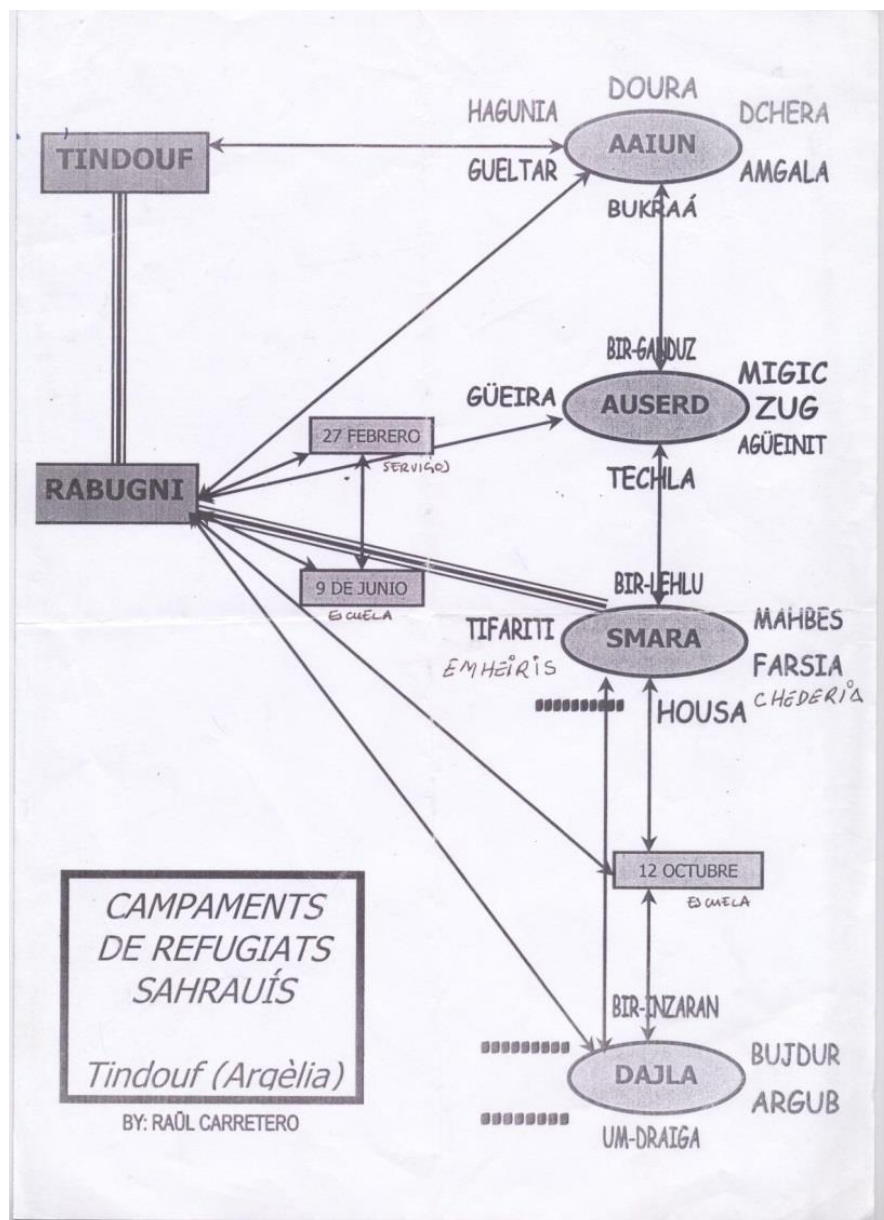
Les daïres es divideixen en quatre barris, on estan les files de les tendes numerades, existint un responsable de cada barri i un del grup de tendes

La comunicació entre les Wilayes i les Daires eren pistes i camins, encara que actualment ja hi ha moltes carreteres. Existeix una carretera entre Tindouf i la recepció central de Rabuni (seu del govern de la RASD), i entre aquestes la Wilaya d'Smara.

Logotip del govern de la RASD

Croquis que mostra la distribució i l'organització dels campaments sahrauís

Handwriting practice lines consisting of 30 horizontal dashed lines.

❖ Salut

Quan es viu enmig del desert, l'aigua és un bé escàs i els medicaments depenen de polítiques exteriors, salvaguardar el dret a l'assistència mèdica no sempre resulta factible. Tot i això, cadascuna de les Wilayas (Província als campaments sahrauís) té un centre hospitalari, generalment amb deficiències estructurals, de material sanitari i de medicaments.

A mode d'exemple parlarem de L'hospital d'Auserd que com la resta d'hospitals als campaments, es van aixecar fa dues dècades i el seu aspecte actual és pràcticament el mateix. El centre disposa de serveis auxiliars, com raigs X, laboratori d'anàlisi clínic, ecografies, traumatologia, odontologia i un departament de medicina interna i externa.

[illegible]

❖ **Educació**

- **Formació professional:** Avarca estudis de mecànica, electricitat. Ebenisteria, artesanía popular, mecanografia
- **Formació universitària:** En els campaments de refugiats no hi ha universitats. Depèn exclusivament del convenis que la RASD manté amb altres països, cal destacar el conveni que hi ha amb Cuba, país a on han estudiat centenars de sahrauís.
- **Educació especial:** Existeix una escola per a joves amb discapacitats físiques, també hi ha escoles d'educació especial per a persones amb discapacitats psíquiques i sensorials.

[illegible]

❖ Els nens i les nenes

En els camps de refugiats, els nens i les nenes com a grup més vulnerable, són els i les que més pateixen el conflicte. Gràcies a l'ajuda de les ONGD de suport al Sàhara s'organitzen les colònies d'estiu per a nens i nenes. Aquestes estan pensades per a què s'allunyin del conflicte quotidià durant uns dies, coneixent una nova cultura i un país diferent al seu. Aquets infants, a més, presenten problemes sanitaris tals com desnutrició (ja que en un camp de refugiats el menjar està racionat i molt per sota de les 600 calories diaris normals per a nens/es en una dieta sana), infeccions de vista i/o oïda (degut al sirocco, vent que alça la sorra del desert) o problemes bucals (degut al fluor de l'aigua de la que disposen).

[illegible]

❖ Les personas refugiades al Món

Una persona refugiada, és una persona que es veu obligada a marxar del seu país per qüestions ètniques, religioses, polítiques, i des de fa un temps també climàtiques.

Les persones refugiades tenen que marxar de la terra dels seus avantpassats si no volen perdre la seva vida. Si un altre país no els brinda la protecció necessària i no els ajuden una vegada siguin a dins, llavors poden estar condemnant-los a mort o a una vida insuportable, sense tenir cap dret humà.

Al món hi ha milions de persones refugiades: a Palestina, al Sàhara Occidental, a Síria, en països llatinoamericans, a l'Àfrica central i a molts altres indrets.

[illegible]

❖ La Cooperació Internacional

Foto: AECID. Repartiment d'aliments als Campaments de Refugiats Sahrauís

Els camps de persones refugiades Sahrauís sobreviuen gràcies a la l'Ajut Humanitari, concretament als projectes titllats d'emergència. El motiu és que, tot i esdevenir una situació precària des de fa més de 40 anys, l'entorn que els envolta dificulta el desenvolupament d'aquest poble, condemnant-lo a haver de recórrer a l'Ajuda Internacional d'Emergència.

El V Pla Director de la Cooperació Espanyola (2018-2021)⁵ indica que es mantindran els programes d'ajuda humanitària amb la població sahrauí refugiada, tot i que Europa o les Nacions Unides cada cop disminueixen més les ajudes.

"El Confidencial Sahrauí informa de l'alerta que ha fet l'Organització de les Nacions Unides (ONU) sobre la greu situació en què es troben els gairebé 200.000 sahrauís que viuen als campaments de refugiats de Tindouf a Algèria. Les persones que habiten aquests campaments es troben *"en unes condicions molt extremes i en una crisi alimentària, els refugiats s'enfronten a una retallada de les ajudes humanitàries"*, segons un comunicat de l'ONU del que s'ha fet ressò el medi al·ludit.

"La suspensió d'una part de l'ajuda alimentària del Programa Mundial d'Aliments (PMA) tindria un impacte sever en la seguretat alimentària i l'estat nutricional del refugiat sahrauí", així de contundent ha estat l'advertència llançada per l'ONU, informa el mateix mitjà.

Les retallades en l'ajuda -especialment la alimentària-, que des de fa temps es produeixen en els campaments sahrauís està provocant una degradant situació humanitària a les condicions de vida dels sahrauís.

⁵ Informació del V Pla Director de la Cooperació Espanyola (2018-2021) <http://www.aecid.es/Centro-Documentacion/Documentos/Planificación/PD%202018-2021.pdf>

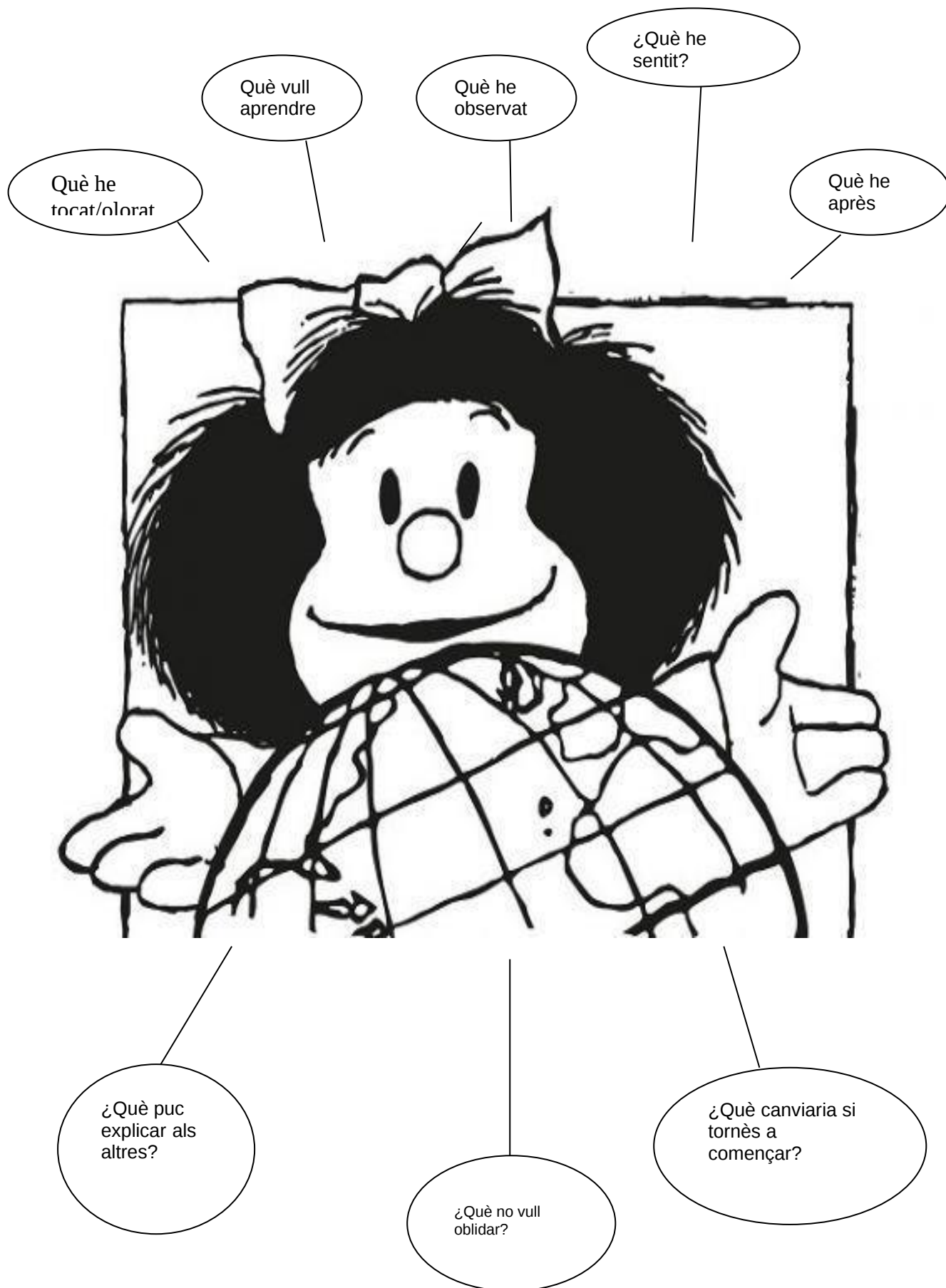
A terreny treballen diferents agents de cooperació com poden ser l'ACNUR, la Creu Roja/Mitja Lluna Vermella, Medicus Mundi, entre d'altres; així com moltíssimes entitats petites provinents de diferents municipis del territori espanyol.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Ens acomiadem de les famílies i de l'entorn i agafem tots aquells contactes que ens faran recordar i ens serviran per tornar algun dia.

[illegible]

❖ Reflexionem

Aprofitem el viatge de tornada per a recolzar-nos com a grup i crear la nostra visió crítica i radical (d'arrel) de l'entorn que ens ha envoltat durant aquests 12 dies. Podem reflexionar sobre les nostres observacions, anotacions, etc., així com també sobre les nostres impressions, emocions i sentiments sorgits durant el viatge. Traiem les nostres pròpies conclusions!

